

Acil Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmenlerin Değerlendirmeleri: Tarama Çalışması

Teacher Perspectives on the Problems During Emergency Distance Education: A Survey Study

Zeynep TATLI¹, Ahmet GÜLAY², Ozan BAŞDAĞ²

¹Doç. Dr., Trabzon Üniversitesi, ztatli@trabzon.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9503-3048

²Öğr. Gör. Dr., Trabzon Üniversitesi, ahmetgulay@trabzon.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7700-0768

³İngilizce Öğretmeni, Cevdet Sunay Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, ozanbasdag@hotmail.com, ORCID: 0009-0001-7191-1392

Geliş Tarihi: 17.08.2023

Kabul Tarihi: 29.09.2023

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, acil uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmenlerin değerlendirmelerinin incelenmesidir. Araştırmada nicel yaklaşımlardan tarama yöntemi işe koşulmuştur. Araştırmanın örneklemini, Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde görev yapan farklı branşlardan 330 öğretmen oluşturmuştur. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen "Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Sorunların Değerlendirilmesi Formu" ile toplanmıştır. Elde edilen araştırma verileri, betimsel istatistiğe tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda öğretmenlerin senkron yürütülen acil uzaktan eğitim sürecinde internet bağlantısının kopması veya yavaş olması, yeterli eğitim materyali bulunmaması, öğrencilerin bu eğitime uygun ortamlarının bulunmaması, derse aktif olarak katılmaması ve iletişiminin zayıf olması gibi sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak uzaktan eğitimde öğretmenler ve öğrenciler için gerekli alt yapının, ortamın ve materyallerin sağlanması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Acil uzaktan eğitim, Covid-19, öğretmenler, senkron öğrenme

ABSTRACT

This survey study aimed to explore the perspectives of teachers about the problems encountered in the emergency distance education process. The sample of the study consisted of 330 teachers from different fields working in various cities of Turkey. The data were collected with the "Assessment Form for the Problems Encountered in the Distance Education Process" developed by the researchers and subjected to descriptive statistics. The results revealed that the most common problems experienced by the teachers were internet failure, lack of sufficient educational materials, lack of suitable environments for this education, not active participation in the lesson, and poor communication. Based on the results of the research, it is suggested to provide the feasible infrastructure, environment, and materials for teachers and students during distance education.

Keywords: *Emergency distance education, Covid-19, teachers, synchronous learning*

GİRİŞ

Öğretim, yüz yüze veya uzaktan eğitim olarak gerçekleştirilebilmektedir. Yüz yüze eğitim, olağan süreçlerde temel eğitim modeli olarak kullanılmaktadır. Bu eğitime destek ve alternatif olan uzaktan eğitim (Akbaba vd., 2016); öğretmen ve öğrencilerin farklı fiziksel ortamlarda senkron (eş zamanlı) ya da asenkron (eş zamanlı olmayan) olarak öğrenme-öğretme etkinliklerini, bilgi iletişim teknolojileri ve çoklu ortam uygulamaları kullanarak gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modeli olarak tanımlanabilir (İşman, 1998; Şahin, 2021). Bu eğitim, özellikle 2019'da tüm dünyayı etkileyen Covid-19 pandemi süreci ile dünya genelinde daha da yaygın biçimde kullanılmıştır (Coşkun-Keskin vd., 2021; Çelik, 2022). Senkron yürütülen uzaktan eğitim sürecinde öğretmen ile öğrencilerin aynı anda sistemde bulunması ve etkileşim içerisinde olması gerekmektedir. Eş zamanlı olarak derslerin işlenmesini, tartışmalarda bulunulmasını, soru-cevap, sunumlar, bireysel veya grup etkinlikleri yapılmasını sağlayan bu uzaktan eğitim modeli ile yüz yüze eğitime yakın bir süreç gerçekleştirilebilmektedir (Yorgancı, 2014). Asenkron gerçekleştirilen uzaktan eğitimde ise, öğretmenler ile öğrencilerin eş zamanlı olarak sistemde ve etkileşim halinde olması zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu uzaktan eğitim modelinde öğretmenler ders videolarını ve dokümanlarını önceden hazırlamakta, sisteme yüklemekte ve öğrenciler istedikleri yer ve zamanda bunları takip edebilmektedir (Solak vd., 2020).

Etkili uzaktan eğitim kaliteli planlamayı (Can, 2020), ciddi bir ders öncesi hazırlık ve bireysel çalışmayı (Dada, 2006), öğrencilerin beklentilerinin ve tercihlerinin dikkate alınmasını (Al-Fraihat vd., 2020; Yılmazsoy ve Kahraman, 2018), onlara kolay erişilebilir, hareketli, eğlenceli, etkileşimli ve zenginleştirilmiş ortam sunulmasını gerektirmektedir (Altunhan vd., 2022). Bunlara ek olarak fiziksel olarak da gerekli teknolojik imkânlar ve desteğin sağlanması (Daşdemir & Cengiz, 2022), öğretim sürecinde öğrenciye rehberlik edilmesi (Başaran vd., 2020) ve teknoloji kullanma becerilerinin öncesinde kazanılmış olması da sürecin başarısını etkileyen faktörler arasındadır (Beaudoin vd., 2009; Concannon vd., 2005; Özdoğan ve Berkant, 2020). Öğretimi gerçekleştirecek olan öğretmenlerin de teknolojik pedagojik alan bilgisine ve becerisine sahip olması (Darling-Hammond ve Hyler, 2020; Sae-Khow, 2014), bunları etkili kullanabilmesi, öğrenme ortamını etkili yönetebilmesi, içsel motivasyonlarının da yüksek olması gerekmektedir (Can, 2020).

Uzaktan eğitim etkili bir şekilde gerçekleştirildiğinde kullanıcılara düşük maliyet, ortam, zaman, öğrenme hızı ve şekli esnekliği (Çelik ve Perçin, 2020; Gaebel vd., 2014), öğrencilerin öğrenmenin sorumluluğunu daha fazla fark etmesi ve üstlenmesi (Öztaş ve Kılıç, 2017), toplumdaki tüm bireylere ulaşılması (Durnalı ve Koşar, 2019), eğitim sunulması, yaşam boyu öğrenmenin ve eğitimde fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi gibi faydalar sağlamaktadır (Yenal 2009). Belirtilen bu hususlar uzaktan eğitim sürecinin etkili olabilmesi için gerekli ön koşullardır. Buna karşılık diğer öğretim sistemlerinde olduğu gibi uzaktan eğitimin de faydalarının yanında sınırlılıkları da bulunmaktadır (Lau vd., 2020). Özellikle uzaktan eğitim süreci doğası gereği öğrenmenin sorumluluğunu öğrenciye verdiği için ciddi düzeyde bir özdenetim ve öz yönelimli öğrenme becerisi gerektirmektedir (Öztürkler, 2020). Covid-19 pandemisinde bu şartlar olgunlaşmadan acil uzaktan eğitim süreci yaşamak zorunda kalınmıştır (Telli-Yamamoto ve Altun, 2020). Acil uzaktan eğitim ile uzaktan eğitim arasındaki temel fark sürecin ani gelişmesi ve gerekli planlamanın yapılamadan uzaktan eğitime geçilmesi olarak kısaca tanımlanabilir (Bozkurt, 2020). Ancak acil uzaktan eğitim süreciyle ilk olarak aksayan eğitsel etkinliklere acil-geçici çözümler oluşturmak amaçlanmaktadır. Bu acil-geçici çözümler, eğitimcileri ve öğrenenleri çeşitli çevrimiçi araçlar kullanmak suretiyle hızlıca bir araya getirmek olarak ifade edilebilir (Çardak ve Güler, 2022).

Dünya’da ve Türkiye’de çoğunlukla yükseköğretim kurumlarında aktif bir şekilde kullanılan uzaktan eğitim, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2011-2012 eğitim-öğretim yılından itibaren kısmen kullanılmaya başlamıştır (Avcı ve Akdeniz, 2021). Ancak Covid-19 pandemi döneminde acil uzaktan eğitim kapsamında tüm eğitim kademelerinde ilk olarak

asenكرون, gerekli alt yapı oluşturulduktan sonra ise senkron derslerle desteklenerek yürütülmüştür (Özdemir, 2020). Covid-19 süreci tüm dünya genelinde eğitim öğretim sürecinde büyük aksaklıklar meydana getirmiştir (Hossain, 2020; Lee, 2020). Aynı zamanda yaşanan bu olumsuz durumun maalesef insanlık tarihinin bir gerçeği olduğu dikkate alınarak (Tekin, 2021) tüm eğitim paydaşlarının bu tür durumlara hazır olması gerekmektedir (Çardak ve Güler, 2022). Bu gerekçeler ile yürütülen bu çalışma kapsamında acil uzaktan eğitim sürecinde yaşanan olumsuzlukların tespit edilmesi, bu olumsuzlukların hangi nedenlerden kaynaklandığının analizi ve gelecekte yeniden acil bir uzaktan eğitim süreci gerçekleşmesi halinde nelere dikkat edilmesi gerektiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Olağan süreçlerde yüz yüze eğitimin alternatifi olan uzaktan eğitim (Akbaba vd., 2016), pandemi ve doğal afet gibi olağanüstü durumlarda temel öğretim şekli olmaktadır (Al ve Madran, 2004). Bu tür durumlar ile her an karşılaşılabilceği, aniden uzaktan eğitime geçiş yapılabileceği, bu geçiş durumunda daha etkili ve olağan durumlarda yüz yüze eğitime daha fazla destek olabilmesi için öğretmenlerin bu eğitim deneyimlerinin, karşılaştıkları sorunların incelenmesinin ve bunlara yönelik değerlendirmelerde bulunulmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Literatüre bakıldığında farklı eğitim kademelerinde görev yapan farklı branş öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunların belirlendiği sınırlı araştırma bulunduğu görülmektedir (Avcı ve Akdeniz, 2021; Bıyıklı ve Özgür, 2021; Can ve Nikolayidis, 2022). Bu bağlamda anaokulundan liseye kadar tüm eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenlerin Covid-19 pandemi döneminde senkron yürütülen acil uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlara yönelik değerlendirmelerinin incelenmesinin amaçlandığı bu araştırmanın literatürde önem arz edeceği ve literatüre katkı sağlayacağı belirtilebilir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

Öğretmenlerin acil uzaktan eğitim sürecinde;

- Teknoloji kaynaklı karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- Öğretim ortamı kaynaklı karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- Fiziksel ortam kaynaklı karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- Karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Öğretmenlerin Covid-19 pandemi döneminde senkron yürütülen acil uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin değerlendirmelerinin incelendiği bu çalışma nicel araştırma desenlerinden tarama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntem genellikle büyük çalışma gruplarının bir duruma ilişkin görüşlerinin belirlendiği araştırmadır (Büyüköztürk vd., 2016). Tarama yönteminde katılımcıların bu görüşleri kendi koşullarında var olduğu şekliyle tespit edilmekte (Karasar, 2009) ve bu tespitlerden hareketle evren hakkında çıkarımlarda bulunmaktadır (Creswell, 2016). Bu bağlamda bu araştırmada tarama yöntemi kullanılarak ve olabildiğince çok öğretmene ulaşılarak uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin genellemeler yapılması hedeflenmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin 57 farklı ilinde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Örnekleme ise bu evren içerisinde olasılığa dayalı örneklem seçimlerinden basit rastgele örneklem seçimi ile belirlenmiştir. Bu bakımdan örneklem, seçilme şansı eşit olan ve genellemeler yapılmasına imkân tanıyan evren içerisinde rastgele seçilmiştir (Çepni, 2010; Ekiz, 2015). Bunun sonucunda farklı branşlardan 330 öğretmen, araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Örnekleme ilişkin bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişken	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kadın	250	75.8
	Erkek	80	24.2
Yaş	20-25	44	13.3
	26-35	168	50.9
	36-45	77	23.3
	46-55	36	10.9
	56 ve üzeri	5	1.5
Görev yılı	1-5	143	43.3
	6-10	60	18.2
	11-15	54	16.4
	16-20	28	8.5
	21 ve üzeri	45	13.6
Öğrenim düzeyi	ön lisans	6	1.8
	lisans	275	83.3
	lisansüstü	49	14.8
Görev yaptığı kademe	anaokulu	19	5.8
	ilkokul	84	25.4
	ortaokul	148	44.8
	lise	79	23.9

Tablo 1’den öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kadın (%75.8) ve lisans mezunu (83.3) olduğu anlaşılmaktadır. Tablo incelendiğinde katılımcıların çoğunun yaşının 20-35 (% 64.2) ve görev yılının 1-10 (% 61.5) aralığında olduğu görülmektedir. Ayrıca tablodan araştırmada anaokulu (okul öncesi öğretmeni), ilkokul (sınıf öğretmeni), ortaokul (beden eğitimi, görsel sanatlar, İngilizce, müzik, psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğretmeni) ve lise (biyoloji, coğrafya, felsefe, fizik, kimya, matematik, tarih, Türk dili ve edebiyatı) olmak üzere tüm eğitim kademelerinden öğretmenlerin yer aldığı anlaşılmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen “Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Sorunların Değerlendirilmesi Formu” ile toplanmıştır. Bu form geliştirilirken öncelikle kapsamlı olarak literatür taranmış, uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunların değerlendirildiği çalışmalardaki anketler (Bıyıklı ve Özgür, 2021; Şenel-Çoruhlu ve Uzun, 2021) ve görüşme formları (Aral ve Kadan, 2021; Avcı ve Akdeniz, 2021; Bakırcı vd., 2021; Coşkun-Keskin vd., 2021; Şahin, 2021) detaylı incelenmiştir. Bu veri toplama araçlarının incelenmesinin sonucunda, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlara ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerine yönelik açık uçlu dört madde oluşturulmuştur. Ardından form bir bilgisayar ve öğretim teknolojileri, bir sınıf öğretmeni eğitimcisi olmak üzere iki uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanlar formun cevaplanma oranını arttırmak için soruların kategorilendirilmesini ve seçeneleştirilmesini önermiştir. Ayrıca soruların arttırılması önerisinde bulunmuştur. Uzmanların bu önerileri doğrultusunda gerekli düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Nihai formda; acil uzaktan eğitim sürecinde teknoloji, öğretim ortamı, fiziksel ortam kaynaklı karşılaşılan sorunlara ve öğretmenlerin bunların çözümüne yönelik önerilerine ilişkin 10 madde yer almaktadır.

Araştırmanın verileri, Covid-19 pandemisinden ötürü çevrim içi olarak toplanmıştır. Bu kapsamda form internet ortamına aktarılmış, öğretmenlere ulaştırılmış ve gönüllü olanların araştırmaya katılımı sağlanmıştır. Katılımcılar her bir maddede kendilerine uygun seçeneği veya seçenekleri işaretlemiş ve varsa farklı cevaplarını da yazarak belirtmiştir.

Araştırmanın verileri, betimsel istatistik kullanılarak analiz edilmiştir. Bu analiz, katılımcılardan elde edilen verilerin frekans ve yüzde gibi sayısal değerler ile sunulmasından ve özetlenmesinden oluşmaktadır (Ekiz, 2015). Bu bakımdan formdan elde edilen veriler, dört başlık altında açıklanmıştır. Bu veriler tablolar halinde sunulmuş, frekanslar ve yüzdeler ile özetlenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları kapsamında “Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Sorunların Değerlendirilmesi Formu” geliştirilirken uzman görüşlerine başvurulmuş ve onların dönütleri doğrultusunda formda gerekli düzenlemeler gerçekleştirilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırma sonuçlarının genellenebilmesi için basit rastgele örnekleme seçimi kullanılmış ve örneklem olabildiğince geniş tutulmuştur (Creswell, 2016; Çingı, 1994). Ayrıca bulguların alt başlıkları araştırmacıların görüş birliğiyle kararlaştırılmıştır (Fraenkel ve Wallen, 2008).

BULGULAR

Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Sorunların Değerlendirilmesi Formundan elde edilen ve betimsel istatistik ile analiz edilen veriler; öğretmenlerin acil uzaktan eğitim sürecinde; “Teknoloji Kaynaklı Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular”, “Öğretim Ortamı Kaynaklı Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgular”, “Fiziksel Ortam Kaynaklı Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular”, “Karşılaştıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Önerilerine İlişkin Bulgular” başlıkları altında sunulmuştur.

Öğretmenlerin Acil Uzaktan Eğitim Sürecinde Teknoloji Kaynaklı Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin acil uzaktan eğitim sürecinde teknoloji kaynaklı karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular, Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin Acil Uzaktan Eğitim Sürecinde Teknoloji Kaynaklı Karşılaştıkları Sorunlar

Sorunlar	f*	%
Öğretmenin/öğrencinin derslere katılacak bilgisayar/tablet vb. olmaması	277	83.9
Öğretmenin/öğrencinin internete erişimlerinin az olması/olmaması	270	81.8
EBA sisteminde aşırı yoğunluk olması	196	59.4
Mikrofon/kamera vb. donanım eksikliği	194	58.8
Yazılım kullanma konusunda yetersizlik	194	58.8
Elektrik kesintilerinin yaşanması	129	39.1
Herhangi bir sorun yaşamama	29	8.8

*Öğretmenler birden fazla görüş belirtmiştir.

Tablo 2’de görüldüğü üzere öğretmenler acil uzaktan eğitim sürecinde teknoloji kaynaklı olarak en çok kendilerinin veya öğrencilerin derslere katılacak bilgisayar/tablet vb. olmaması (%83.9), internete erişimlerinin az olması veya olmaması (%81.8), Eğitim Bilişim Ağı (EBA) sisteminde aşırı yoğunluk olması (%59.4), mikrofon/kamera vb. donanım eksikliği

(%58.8) sorunları ile karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca bilgisayar yazılımlarını kullanma konusunda yetersizlik yaşanması (%58.8) ve elektrik kesintileri nedeniyle derslerin aktif bir şekilde yürütülememesi (%39.1) sorunları da bulunmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin yalnızca çok az bir bölümü (%8.8) acil uzaktan eğitim sürecinde teknoloji kaynaklı herhangi bir sorun yaşamadığını belirtmiştir.

Öğretmenlerin Acil Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretim Ortamı Kaynaklı Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin acil uzaktan eğitim sürecinde öğretim ortamı kaynaklı karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular, Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin Acil Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretim Ortamı Kaynaklı Karşılaştıkları Sorunlar

Sorunlar	f*	%
Öğrencilerin motivasyonlarının düşük olması	309	93.6
Öğrencilerin devamsızlığı	273	82.7
Öğretim programlarının uzaktan eğitim için revize edilememesi	239	72.4
Çevrim içi ölçme-değerlendirme sürecinde yetersizlik	201	60.9
Öğrencilerin derslere hazırlıksız katılması	168	50.9
İletişimin zayıf olması	164	49.7
Öğrencilerin sürece ilişkin kaygı ve stres yaşamaması	136	41.2
Öğrencilerin sistemi kullanmakta zorluk çekmesi	106	32.1
Sınıf yönetiminde güçlük çekme	94	28.5
Herhangi bir sorun yaşamama	55	16.7

*Öğretmenler birden fazla görüş belirtmiştir.

Tablo 3'te görüldüğü üzere öğretmenler acil uzaktan eğitim sürecinde en çok öğrencilerin motivasyonlarının düşük olması (%93.6), derslere devamsızlık yapmaları (%82.7), öğretim programlarının uzaktan eğitim için revize edilemeden uygulamaya geçilmesi (%72,4), çevrimiçi ölçme-değerlendirme sürecinde yetersizlik yaşanması (%60.9), hazırlıksız derse katılmaları (%50.9) sorunları ile karşılaşmaktadır. Tablodan öğretmenlerin bunların yanında iletişimin zayıf olması (%49.7), öğrencilerin sürece ilişkin kaygı ve stres yaşamaması (%41.2), sistemi kullanmakta güçlük çekmesi (%32.1), sınıf yönetiminde güçlük çekme (%28.5) sorunları yaşadığı anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin çok az bir bölümü (%16.7) ise uzaktan eğitim sürecinde öğretim sürecinde herhangi bir sorun yaşamadığını belirtmiştir.

Öğretmenlerin Acil Uzaktan Eğitim Sürecinde Fiziksel Ortam Kaynaklı Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin acil uzaktan eğitim sürecinde fiziksel ortam kaynaklı karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular, Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin Acil Uzaktan Eğitim Sürecinde Fiziksel Ortam Kaynaklı Karşılaştıkları Sorunlar

Sorunlar	f*	%
Öğretmenin/öğrencinin derslere katılacak uygun fiziksel ortamının olmaması	279	89.5
Veliler ile yeterli iletişim kuramama	145	43.9
Herhangi bir sorun yaşamama	28	8.5

* Öğretmenler birden fazla görüş belirtmiştir.

Tablo 4'te görüldüğü üzere acil uzaktan eğitim sürecinde bu bağlamdaki en temel sorun gerek öğretmenler gerekse de öğrencilerin derslere katılacak uygun fiziksel ortamlarının (%70.9) olmamasıdır. Ayrıca öğretmenler süreçte veliler ile yeterli iletişim kuramama (%43.9) sorunları ile karşılaşmaktadır. Bazı öğretmenler (%8.5) ise uzaktan eğitim sürecinde fiziksel ortam kaynaklı herhangi bir sorun yaşamadığını belirtmiştir.

Öğretmenlerin Acil Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Önerilerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin acil uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik meslektaşlarına ve diğer eğitim paydaşlarına önerilerine ilişkin bulgular Tablo 5'te ve 6'da sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin Acil Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Meslektaşlarına Önerileri

Öneriler	f*	%
Çevrim içi süreçte alt odalarla etkileşim desteklenmeli	203	61.5
Yüz yüze eğitimle öğrenme eksiklikleri giderilmeli	141	42.7
Çevrim içi süreçteki dersler daha etkileşim ağırlıklı planlanmalı	129	39.1
Çevrim içi süreçte farklı öğretim yöntem-teknikleri kullanılmalı	123	37.3
Öğretim teknolojilerine ilişkin gelişmeler takip edilmeli	67	20.3
Öğretim teknolojilerine ilişkin eğitimlere katılım sağlanmalı	54	16.4
Formatör öğretmenlerden destek alınmalı	23	7

* Öğretmenler birden fazla görüş belirtmiştir.

Tablo 5'te görüldüğü üzere öğretmenler acil uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin meslektaşlarına çevrim içi süreçte alt odalarla etkileşimin desteklenmesini (%61.5), yüz yüze eğitimle öğrencilerin öğrenme eksikliklerinin giderilmesini (%42.7), çevrim içi süreçteki derslerin daha etkileşim ağırlıklı planlanmasını (39.1) ve farklı öğretim yöntem-teknikleri kullanılarak işlenmesini (%37.3), öğretim teknolojilerine ilişkin gelişmelerin takip edilmesini (%20.3), buna ilişkin eğitimlere katılınmasını (%16.4) ve formatör öğretmenlerden destek alınmasını (%7) önermiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Acil Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Diğer Eğitim Paydaşlarına Önerileri

Öneriler	f*	%
Teknolojik alt yapı iyileştirilmeli	270	81.8
Veliler süreçte daha fazla sorumluluk almalı	236	71.5
Hizmet içi eğitimler ile öğretmenlerin öğretim teknolojilerini kullanma becerileri geliştirilmeli	213	64.5
Süreçte kullanılacak etkileşimli öğretim materyalleri geliştirilmeli	197	59.7
Okullar acil uzaktan eğitime hazır hale getirilmeli	156	47.3
Uygun ölçme-değerlendirme sistemleri geliştirilmeli	149	45.2
Alternatif uzaktan öğretim sistemleri oluşturulmalı	131	39.7
Pandemi sonrası için yüz yüze telafi dersleri planlanmalı	120	36.4

* Öğretmenler birden fazla görüş belirtmiştir.

Tablo 6’da görüldüğü üzere öğretmenler acil uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin diğer eğitim paydaşlarına en çok teknolojik alt yapının iyileştirilmesini (%81.8), velilerin süreçte daha fazla sorumluluk almasını (%71.5), hizmet içi eğitimler ile öğretmenlerin öğretim teknolojilerini kullanma becerilerinin geliştirilmesini (%64.5) ve süreçte kullanılacak etkileşimli öğretim materyalleri geliştirilmesini (%59.7) önermiştir. Ayrıca tablodan okulların acil uzaktan eğitime uygun hale getirilmesini (%47.3), uygun ölçme-değerlendirme sistemlerinin geliştirilmesini (%45.2), alternatif uzaktan öğretim sistemleri oluşturulmasını (%39.7) ve pandemi sonrası yüz yüze telafi dersler planlanmasını (%36.4) da önerdiği anlaşılmaktadır.

TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın bulguları “Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Sorunların Değerlendirilmesi Formu” kullanılarak 330 öğretmenin acil uzaktan eğitim sürecini değerlendirmesi ile sınırlıdır ve araştırmada bu süreçte karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmenlerin değerlendirmelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin acil uzaktan eğitim sürecinde teknoloji kaynaklı en çok kendilerinin veya öğrencilerin derslere katılacak bilgisayar/tablet vb. olmaması, internete erişimlerinin az olması veya olmaması, EBA sisteminde aşırı yoğunluk olması, mikrofon/kamera vb. donanım eksikliği sorunları ile karşılaştığı belirlenmiştir. Nitekim literatürdeki araştırmalarda (Altıntaş-Yüksel, 2021; Aral ve Kadan, 2021; Avcı ve Akdeniz, 2021; Balaman ve Hanbay-Tiryaki, 2021; Başaran vd., 2020; Can ve Nikolayidis, 2022; Can ve Ozan, 2021; Fidan, 2020; Han vd., 2021; Kazak ve Karamehmetoğlu, 2023; Koşar ve Bakır, 2022; Özdoğan ve Berkant, 2020; Pokhrel ve Chhetri, 2021; Shim ve Lee, 2020; UNESCO, 2020; Taş, 2021) da öğretmenlerin teknolojiye ilişkin özellikle alt yapı, donanım eksikliğinden ve internet erişiminden kaynaklı sorunlar

yaşadığı ortaya koyulmuştur. Araştırma sonuçlarının literatür ile örtüşmesi doğrultusunda uzaktan eğitime ilişkin teknolojik alt yapının iyileştirilmesi gerektiği belirtilebilir. Ayrıca bu araştırmada öğretmenlerin bilgisayar yazılımlarını kullanma konusunda da yetersizlik yaşadığı tespit edilmiştir. Literatürde (Avcı ve Akdeniz, 2021; Başaran vd., 2020; Demir ve Kale, 2020; Koşar ve Bakır, 2022) de öğretmenlerin uzaktan eğitimde teknolojik araçları, sistemleri ve yazılımları kullanmaktan kaynaklı sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir. Bu sorun uzun yıllardır bilimsel araştırmalarla ortaya koyulmasına rağmen çevrim içi pedagoji bilgisine ve teknolojik entegrasyon becerilerine sahip öğretmen yetiştirme eksikliği hala giderilememiştir (Sezgin, 2021). Bu bağlamda eğitim fakültelerinde bu eksikliğin giderilmesine ilişkin gerekli adımların atılması ve öğretim programında gerekli güncellemelerin gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir. Bu bakımdan özellikle öğretim teknolojileri dersi daha etkili ve katkı sağlayacak nitelikte gerçekleştirilebilir (Yaman ve Dulkadir-Yaman, 2021). Görev esnasındaki öğretmenlerin ise bu alandaki eksikliklerini özellikle seminer dönemlerinde ve hizmet içi eğitimler kapsamında uygulama ağırlıklı olacak şekilde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin rehberliğinde tamamlamaları önerilebilir.

Araştırmada öğretmenlerin acil uzaktan eğitim sürecinde öğretim ortamı kaynaklı en çok öğrencilerin motivasyonlarının düşük olması, derslere devamsızlığı ve hazırlıksız katılması, çevrim içi sistemi kullanmakta zorluk çekmesi, sürece ilişkin kaygı ve stres yaşaması, çevrim içi ölçme-değerlendirme sürecinde yetersizlik, iletişimin zayıf olması sorunları ile karşılaştığı tespit edilmiştir. Nitekim literatürde (Aktan-Acar vd., 2021; Altıntaş-Yüksel, 2021; Anderson, 2020; Avcı ve Akdeniz, 2021; Balaman ve Hanbay-Tiryaki, 2021; Başaran vd., 2020; Can ve Nikolayidis, 2022; Can ve Ozan, 2021; Çakın ve Külekçi-Ayvaz, 2020; Fidalgo vd., 2020; Giannini Lewis, 2020; Han vd., 2021; Kazak ve Karamehmetoğlu, 2023; Koşar ve Bakır, 2022; Özdoğan ve Berkant, 2020; Shim & Lee, 2020; Taş, 2021) de öğretmenlerin uzaktan eğitimde öğrencilerin motivasyonun düşük olması, derslere katılmaya özen göstermeme, dikkatini çekmekte, etkili iletişim kurmakta ve ölçme-değerlendirme gerçekleştirmekte güçlük çekme sorunları yaşadıkları ortaya koyulmuştur. Ayrıca bunların yanında öğretim programlarının uzaktan eğitim için revize edilememesi ve sınıf yönetiminde güçlük çekme sorunları yaşadığı belirlenmiştir. Han ve arkadaşları (2021) da öğretmenlerin uzaktan eğitimde programların bu eğitime uygun olmaması ve sınıfı yönetmekte zorlanması sorunları yaşadığını belirlemiştir. Bu bağlamda araştırmanın bu sonuçlarının literatür ile benzerlik gösterdiği belirtilebilir. Bu sorunun aşılmasında acil uzaktan eğitim programlarına yönelik olarak öncesinde bir hazırlığın yapılarak sürecin aksayan yönlerinin özellikle eğitim

içeriğinin düzenlenmesi etkili olabilir. Eğitim içerikleri geliştirilirken özellikle etkileşimi yüksek, öğrencilerin ilgisini çekecek, motivasyonlarını artıracak ve aktif katılımı destekleyecek uygun ölçme-değerlendirme etkinlikleri ile sürecin desteklenmesi önerilebilir. Bu kapsamda bir diğer öneri de acil uzaktan eğitim sürecinde ilköğretim öğrencilerine yönelik olarak geliştirilmiş olan Etkileşimli Değerlendirme Alanı (EDA)'nın Millî Eğitim Bakanlığı tarafından EBA içine entegre edilmesidir (Tatlı vd., 2022). Bu sayede özellikle öğretmenlerin kolaylıkla etkileşimli içerikler hazırlayarak öğrencilerin ölçme-değerlendirme sürecinde kullanmaları mümkün olabilmektedir.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin acil uzaktan eğitim sürecinde fiziksel ortam kaynaklı olarak kendilerinin veya öğrencilerin derslere katılacak uygun fiziksel ortamının olmaması ve veliler ile yeterli iletişim kuramama sorunları ile karşılaştığı belirlenmiştir. Nitekim literatürde de bazen derslere katılacak uygun ortam olmadığı (Bakırcı vd., 2021) ve velilerin uzaktan eğitim sürecinde isteksiz davrandığı ortaya koyulmuştur (Aktan-Acar vd., 2021; Aral ve Kadan, 2021; Bakırcı vd., 2021). Bu bakımdan araştırmanın bu sonuçlarının literatür ile örtüştüğü ve öğretmenler ile öğrencilere uzaktan eğitime ilişkin uygun fiziksel ortamların sağlanması gerektiği belirtilebilir. Bu bağlamda özellikle öğretmenlerin çocuklarının ve öğrencilerin kardeşlerinin olması gibi sosyoekonomik durumlar ve aynı evde aynı anda birden fazla kişinin derse bağlanması gerekliliği dikkate alınmalıdır. Hem uygun fiziksel ortam hem de donanımsal gereklilikler tamamlanmadan uzaktan eğitim sürecinin sağlıklı gerçekleştirilmesi mümkün olmayacağından öğretmenlerin ve öğrencilerin bu sorunları ivedilikle çözümlenmelidir.

Araştırmada öğretmenlerin acil uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin meslektaşlarına en çok çevrim içi süreçte alt odalarla etkileşimin desteklenmesini, derslerin daha etkileşim ağırlıklı planlanmasını ve farklı öğretim yöntem-teknikleri kullanılarak işlenmesini, yüz yüz eğitimle öğrencilerin öğrenme eksikliklerinin giderilmesini, formatör öğretmenlerden destek alınmasını önerdiği tespit edilmiştir. Bıyıklı ve Özgür (2021) de öğretmenlerin senkron yürütülen uzaktan eğitimin etkili olması için öğretim yöntem-tekniklerinin değiştirilmesini, motivasyonu artırıcı etkinlikler gerçekleştirilmesini, öğrencilerle sağlıklı iletişim kurulmasını, öğrenme eksikliklerinin belirlenmesini ve ivedilikle giderilmesini, derslerin ayrıntılı planlanmasını, okuldaki diğer öğretmenlerle iş birliği gerçekleştirilmesini önerdiğini ortaya koymuştur. Bakırcı ve arkadaşları (2023) ise pandemi kaynaklı öğrenme eksikliklerinin giderilmesi için derslerin dikkatli ve ilgi çekici bir şekilde hazırlanması gerektiğini belirtmiştir. Bazı araştırmalarda (Aral ve Kadan, 2021; Avcı ve

Akdeniz, 2021; Can ve Nikolayidis, 2022; Kazak ve Karamehmetoğlu, 2023; Koşar ve Bakır, 2022; Özdoğan ve Berkant, 2020) da öğretmenler, uzaktan eğitim sürecinde ilgi çekici, etkileşim, uygulama merkezli yöntem-teknipler kullanılması ve etkinlikler gerçekleştirilmesini önermiştir. Bu kapsamda araştırmanın bu sonuçlarının literatür ile benzerlik gösterdiği, öğretmenlerin uzaktan eğitim derslerini daha etkileşim ağırlıklı planlaması ve uygulamalı hale getirmesi, eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarının bunları yapabilecek yetkinlikte yetiştirilmesi gerektiği belirtilebilir.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin acil uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin diğer eğitim paydaşlarına en çok teknolojik alt yapının iyileştirilmesini, uygun ölçme-değerlendirme sistemlerinin geliştirilmesini, hizmet içi eğitimler ile öğretmenlerin öğretim teknolojilerini kullanma becerilerinin geliştirilmesini, okulların acil uzaktan eğitime uygun hale getirilmesini ve velilerin süreçte daha fazla sorumluluk almasını önerdiği belirlenmiştir. Nitekim literatürde de öğretmenler uzaktan eğitimin başarılı olması için teknolojik alt yapı eksikliklerinin giderilmesini (Aral ve Kadan, 2021; Bıyıklı ve Özgür, 2021; Can ve Nikolayidis, 2022; Kazak ve Karamehmetoğlu, 2023; Koşar ve Bakır, 2022; Özdoğan ve Berkant, 2020; Taş, 2021), ölçme-değerlendirme sisteminin geliştirilmesi (Özdoğan ve Berkant, 2020), okul yöneticileri ile öğretmenlerin acil uzaktan eğitime hazır hale getirilmesini (Avcı ve Akdeniz, 2021) ve onlara bu eğitime ilişkin hizmet içi eğitimler sağlanmasını (Balaman ve Hanbay-Tiryaki, 2021; Can ve Nikolayidis, 2022; Taş, 2021), velilerin sorumluluklarını yerine getirmesini (Bıyıklı ve Özgür, 2021; Kazak ve Karamehmetoğlu, 2023) önermiştir. Bu bakımdan araştırmanın bu sonuçlarının literatür ile benzerlik gösterdiği belirtilebilir ve eğitim hizmetlerinin öğretim teknolojileri, donanım vb. yönlerden acil uzaktan eğitim sürecine hazırlanması, öğretmenlere bu eğitime ilişkin uygulamalı hizmet içi eğitimler sağlanarak öğretim teknolojilerini kullanma becerilerinin geliştirilmesi önerilebilir. Eğitim fakültelerinin yeniden yapılanması kapsamında 1998 yılında bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü esasında belirtilen bu problemlerin tam da çözümü noktasında kurulmuştur. Bölüm mezunları olan bilişim teknolojileri öğretmenleri görev yapacakları okullarda hem birer bilişim rehberi hem de diğer branş öğretmenlerine bilişim teknolojileri alanında destek olmak amacıyla yetiştirilmiştir. Fakat sonrasında bilişim teknolojileri dersinin ilk etapta seçmeli ders olması sonrasında bu derslerin kaldırılması, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin formatör öğretmen olarak teknik işlere yönlendirilmesi, beraberinde bu öğretmenlerin sayıca azalmaları ve yeterli sayıda atanmamaları sonucunda okullarda istenen dönüşüm gerçekleştirilememiştir. Hizmet içi eğitimlere yönelik eleştiriler literatürde sıklıkla vurgulanmaktadır. Gerek

öğretmenlerin gerekse de öğrencilerin teknolojik kullanım yeterliliklerinin artırılması noktasında bilişim teknolojileri öğretmenlerine büyük rol ve sorumluluk düşmektedir. Bu bakımdan Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı tüm okullarda bilişim teknolojileri dersinin zorunlu ders kapsamına alınması, bilişim teknolojilerini yürütmek ve diğer branş öğretmenlerinin teknoloji yeterliliklerini desteklemek, materyal geliştirme alanında destek sunmak amacıyla her okulda en az iki bilişim teknolojileri öğretmenin görev yapmasının sürecin rehabilite edilmesine katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

Araştırmanın bu sonuçları doğrultusunda şu önerilerde bulunulmuştur:

- Eğitim sistemi teknolojik altyapı, materyal, ortam, sistem, donanım, içerik vb. bakımından acil uzaktan eğitime hazırlanmalıdır.
- Eğitim faköltelerinde öğretmen adaylarının çevrimiçi pedagoji bilgisi ve teknolojik entegrasyon becerileri geliştirilmelidir.
- Görev esnasındaki öğretmenlerin bu bilgisi ve becerileri ise uygulamalı hizmet içi eğitimler ile arttırılabilir.
- Uzaktan eğitim sürecindeki çevrimiçi dersler daha etkileşimli ve uygulamalı planlanmalı ve yürütölmelidir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, B., Kaymakcı, S., Birbudak, T. S., ve Kılcan, B. (2016). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimle Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi öğretimine yönelik görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 9(2), 285-309. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akukeg/issue/29362/314174>
- Aktan-Acar, E., Erbaş, Y. H., ve Eryaman, M. Y. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 7(4), 31-54. <https://doi.org/10.51948/auad.979726>
- Al, U., ve Madran, R. O. (2004). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemleri: Sahip olması gereken özellikler ve standartlar. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 259-271. Retrieved from <https://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/491/487>
- Al-Fraihat, D., Joy, M., Masa'deh, R., ve Sinclair, J. (2020). Evaluating e-learning systems success: An empirical study. *Computers in Human Behavior*, 102, 67-86. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.08.004>
- Altıntaş-Yüksel, E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin Covid-19 salgını sürecinde çevrim içi ders-uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(57), 291-303, <https://doi.org/10.7816/ulakbilge-09-57-11>
- Altunhan, Y., Kırnık, D., ve Özkul, R. (2022). Çoklu ortam materyallerinin ilkokuma ve yazma sürecine etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 929-950. <https://doi.org/10.17679/inuefd.1080867>
- Anderson, J. (2020). *Brave new world: The Coronavirus pandemic is reshaping education*. Retrieved from <https://qz.com/1826369/how-coronavirus-is-changing-education/>
- Aral, N., ve Kadan, G. (2021). Pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları problemlerin incelenmesi. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 99-114. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahievransaglik/issue/64371/906874>
- Avcı, F., ve Akdeniz, E. C. (2021). Koronavirüs (Covid-19) salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar konusunda öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal*

- Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(4), 117-154. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/usbed/issue/61198/838968>
- Bakırcı, H., Doğdu, N., ve Artun, H. (2021). Covid-19 Pandemi dönemindeki uzaktan eğitim sürecinde fen bilgisi öğretmenlerinin mesleki kazanımlarının ve sorunlarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 640-658. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.909184>
- Bakırcı, H., Urhan, B., Bülbül, S., ve İlhan, R. (2023). Teachers' opinions on students' adaptation to school after the Covid-19 pandemic. *International e-Journal of Educational Studies*, 7(13), 107-121. <https://doi.org/10.31458/iejes.1223674>
- Balaman, F., ve Hanbay-Tiryaki, S. (2021). Corona Virüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütölen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 52-84. <https://dx.doi.org/10.15869/itobiad.769798>
- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E., ve Şahin, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 368-397. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egitim/issue/54643/753149>
- Beaudoin, M. F., Kurtz, G., ve Eden, S. (2009). Experiences and opinions of e-learners: What works, what are the challenges, and what competencies ensure successful online learning. *Interdisciplinary Journal of E-Learning and Learning Objects*, 5, 275-289. Retrieved from <http://www.ijello.org/Volume5/IJELLOv5p275-289Beaudoin665.pdf>
- Bıyıklı, C., ve Özgür, A. O. (2021). Öğretmenlerin Covid-19 pandemi dönemindeki senkron uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerileri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 7(1), 110-147. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/60075/798762>
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/56247/773769>
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (20. bs.). Pegem Akademi.

- Can, E., ve Nikolayidis, U. (2022). Veli ve öğretmen görüşlerine göre Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimin görünümü. *Başkent University Journal of Education*, 9(2), 136-153. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bujoe/issue/77507/1304154>
- Can, E., ve Ozan, C. (2021). Eğitim Bilişim Ağı (EBA): Covid-19 küresel salgınının yansımaları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(3), 1553-1595. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/67470/883516>
- Can, E. (2020). Sanal sınıf yönetimi: İlkeler, uygulamalar ve öneriler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 6(4), 251-295. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1352063>
- Concannon, F., Flynn, A., ve Campbell, M. (2005). What campus-based students think about the quality and benefits of e-learning. *British Journal of Educational Technology*, 36(3), 501-512. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8535.2005.00482.x>
- Coşkun-Keskin, S., Şentürk, G., Ömer, M., ve Dursun, R. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin yaşadığı problemler: Sosyal bilgiler öğretmenleri örneği. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 475-505. <https://doi.org/10.21733/ibad.978870>
- Creswell, J. W. (2016). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (2. bs.). Eğiten Kitap.
- Çakın, M., ve Külekçi-Akyavuz, E. (2020). Covid-19 süreci ve eğitime yansımaları: Öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research* 6(2), 165-186. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1183555>
- Çardak, U., ve Güler, Ç. (2022). Uzaktan eğitim ve uzaktan öğretmen yetiştirme bağlamında akademisyen uygulama, görüş ve önerileri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinin Kuruluşunun 40. Yıl Dönümü Şubat Özel Sayısı*, 323-353. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1068111>
- Çelik, M. (2022). *Uzaktan eğitimde kullanılan senkron ve asenkron yöntemlerin lise öğrencilerinin matematik dersindeki tutum, başarı ve motivasyonuna etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Alanya.

- Çelik, P., ve Perçin, S. (2020). E-hizmet kalitesi ölçümü: Uzaktan eğitim hizmeti veren kamu üniversiteleri örneği. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 77-98. <https://doi.org/10.18092/ulikidince.566172>
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (5. bs.). Celepler Matbaacılık.
- Çıngı, H. (1994). *Örnekleme kuramı*. Hacettepe Üniversitesi Basımevi.
- Dada, D. (2006). E-readiness for developing countries: moving the focus from the environment to the users. *The Electronic Journal of Information Systems in Developing Countries (EJISDC)*, 27(6), 1-14. <https://doi.org/10.1002/j.1681-4835.2006.tb00183.x>
- Darling-Hammond, L., ve Hylar, M. E. (2020). Preparing educators for the time of Covid... and beyond. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 457-465. <https://doi.org/10.1080/02619768.2020.1816961>
- Daşdemir, İ., ve Cengiz, E. (2022). Ortaokul öğretmenlerinin Türkiye’de salgın sürecinde yapılan uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Millî Eğitim Dergisi*, 51(233), 327-351. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787563>
- Demir, S., ve Kale, M. (2020). Öğretmen görüşlerine göre, Covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44492>
- Durnalı, M., ve Koşar, D. (2019). Bir uzaktan eğitim merkezinin örgütsel amaçlarının analizi: Bir devlet üniversitesi örneği. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(42), 85-109. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.658802>
- Ekiz, D. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (4. bs.). Anı Yayıncılık.
- Fidalgo, P., Thormann, J., Kulyk, O., ve Lencastre, J. A. (2020). Students’ perceptions on distance education: A multinational study. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 17(18), 1-18. <https://doi.org/10.1186/s41239-020-00194-2>
- Fidan, M. (2020). Covid-19 belirsizliğinde eğitim: İlkokulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 24-43. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1101246>

- Fraenkel, J. R., ve Wallen, N. E. (2008). *How the design and evaluate research in education* (Seventh edition). McGraw-Hill Higher Education.
- Gaebel, M., Kupriyanova, V., Morais, R., ve Colucci, E. (2014). E-Learning in European Higher Education Institutions: Results of a mapping survey conducted in october-december 2013. *European University Association*.
- Giannini, S., ve Lewis, G. S. (2020). *Three ways to plan for equity during the Coronavirus school closures*. Retrieved from <https://world-education-blog.org/tag/covid19/>
- Han F., Demirbilek, N. ve Demirtaş, H. (2021). Okul yöneticisi ve öğretmenlerin koronavirüs (Covid-19) salgını sürecinde yürütülen uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 10(3), 1168-1193. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.819946>
- Hossain M. M. (2020). Current status of global research on novel Coronavirus disease (Covid-19): A bibliometric analysis and knowledge mapping. *F1000Research*, 9(374), 1-12. <https://doi.org/10.12688/f1000research.23690.1>
- İşman, A. (1998). *Uzaktan eğitim*. Değişim Yayıncıları.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Akademi Yayıncılık.
- Kazak, E., ve Karaahmetoğlu, H. H. (2023). Uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi* 13(1), 385-401. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1213000>
- Koşar, D. ve Bakır, N. (2022). Covid-19 pandemi sürecinde öğretmenlerin uzaktan eğitim deneyimleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(4), 2231-2245. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1167272>
- Lau, J., Yang, B., ve Dasgupta, R. (2020). *Will the coronavirus make online education go viral?* Retrieved from <https://www.timeshighereducation.com/features/will-coronavirus-make-online-education-go-viral>
- Lee, J. (2020). Mental health effects of school closures during COVID-19. *The Lancet Child ve Adolescent Health*, 4(6), 421. [https://doi.org/10.1016/S2352-4642\(20\)30109-7](https://doi.org/10.1016/S2352-4642(20)30109-7)

- Özdemir, D. (2020). Canlı derslerde teknik kontrol. S. Karaman ve E. Kurşun (Ed.), *Uzaktan öğretimde canlı ders uygulama ilkeleri ve örnekleri içinde* (s. 53-62). Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- Özdoğan, A. Ç., ve Berkant, H. G. (2020). Covid-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 49(1), 13-43. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.788118>
- Öztaş, S., ve Kılıç, B. (2017). Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersi'nin uzaktan eğitim şeklinde verilmesinin üniversite öğrencilerinin görüşleri açısından değerlendirilmesi (Kırklareli Üniversitesi örneği). *Turkish History Education Journal*, 6(2), 268-293. <https://doi.org/10.17497/tuhed.327979>
- Öztürkler, Z. (2020). Covid-19 sürecinde uzaktan eğitimin eğitim yönetimi açısından değerlendirilmesi. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 6(36), 1783-1791. <http://dx.doi.org/10.31576/smryj.628>
- Pokhrel, S., ve Chhetri, R. (2021). A literature review on impact of Covid-19 pandemic on teaching and learning. *Higher Education for the Future* 8(1), 133-141. <http://dx.doi.org/10.1177/2347631120983481>
- Sae-Khow, J. (2014). Developing of indicators of an e-learning benchmarking model for higher education institutions. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 13(2), 35-43. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1022884.pdf>
- Sezgin, S. (2021). Acil uzaktan eğitim sürecinin analizi: Öne çıkan kavramlar, sorunlar ve çıkarılan dersler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 273-296. <http://dx.doi.org/10.18037/ausbd.902616>
- Shim, T. E., ve Lee, S. Y. (2020). College students' experience of emergency remote teaching due to Covid-19. *Children and Youth Services Review*, 119(2020), 105578. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105578>
- Solak, H., Ütebay, G., ve Yalçın, B. (2020). Uzaktan eğitim öğrencilerinin basılı ve dijital ortamdaki sınav başarılarının karşılaştırılması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 6(1), 41-52. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/55639/761293>

- Şahin, M. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin yaşadığı sorunlar. *Tarih Okulu Dergisi*, 52, 1734-1757. <http://dx.doi.org/10.29228/Joh.50089>
- Şenel-Çoruhlu, T. ve Uzun, A. (2021). Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları problemlerin tespit edilmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 61-79. <https://doi.org/10.17539/amauefd.1024195>
- Taş, H. (2021). Covid-19 pandemisi sürecinde uygulamaya konan uzaktan eğitimin paydaş görüşleri bağlamında değerlendirilmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 12(23), 23-49. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eibd/issue/63474/909908>
- Tatlı, Z. , Er-Nas, S., Yaman, H., ve Turan, Ş. (2022). Field experts' perspectives about the Web 2.0 tool to be developed for measurement and assessment. *Journal of Theoretical Educational Science*, 15(1), 104-125. <https://doi.org/10.30831/akukeg.951094>
- Tekin, A. (2021). Tarihten günümüze epidemiler, pandemiler ve ekonomik sonuçları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 40, 330-355. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/sbe/issue/62244/908431>
- Telli-Yamamoto, G., ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34. <https://doi.org/10.32329/uad.711110>
- UNESCO (2020). *Startling digital divides in distance learning emerge*. Retrieved from <https://en.unesco.org/news/startling-digital-divides-distance-learningemerge>
- Yaman, F., ve Dulkadir-Yaman, N. (2021). Öğretim teknolojileri dersinin öğretmen adaylarının tekno-pedagojik yeterliklerine etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 60, 22-49. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/maeuefd/issue/65646/927042>
- Yenal, A. Ç. (2009). *Uzaktan eğitim* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yılmazsoy, B., ve Kahraman, M. (2018). Uzaktan eğitimde sosyal ağlar ve oğreticinin etkinliği. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 4(2), 5-9. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/465540>

Yorgancı, S. (2014). Web tabanlı uzaktan eğitim yönteminin oğrencilerin matematik başarılarına etkileri. *K. Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1401-1420. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/22598/241409>

EXTENDED SUMMARY

Distance education, which is actively used primarily in higher education institutions worldwide and began asynchronously at all levels of education initially, after the necessary infrastructure Turkey, started to be partially implemented by the Ministry of National Education in the 2011-2012 academic year (Avcı & Akdeniz, 2021). During the Covid-19 isolation period, distance education was established and supplemented with synchronous lessons (Özdemir, 2020). However, during the Covid-19 pandemic in 2019, the emergency transition to distance education had to be made without these conditions being fully accomplished (Telli-Yamamoto & Altun, 2020). Considering that such situations can occur at any time and result in a sudden switch to distance education, it is important to examine teachers' educational experiences, the problems they encounter, and make assessments to provide more effective support during this transition and to better support face-to-face education in normal circumstances. There are limited number of studies in the literature identifying the problems encountered by teachers working at all educational levels from preschool to high school during the emergency distance education process (Avcı & Akdeniz, 2021; Bıyıklı & Özgür, 2021; Can & Nikolayidis, 2022). Thus, this research, which aims to explore the perspectives of teachers about the problems encountered in the emergency distance education process, is considered to shed light on the literature.

This survey study aimed to reach as many teachers as possible and make generalizations about the problems encountered during the emergency distance education process. The population of the research consisted of teachers from 57 different provinces of Turkey during the 2020-2021 academic year. The sample was determined through simple random sampling based on probability from this population and consisted of 330 teachers working at all levels of education. The data of the research were collected through the "Evaluation Form of Problems Encountered in Distance Education Process" which was developed by the researchers by thoroughly examining data collection tools from previous studies that evaluated problems encountered during distance education, obtaining expert opinions and making improvements based on these inputs. This form included 10 items related to the problems encountered in emergency distance education and teachers' suggestions for their solutions. Due to the Covid-19 isolation period, the research data were collected online. Participants marked the appropriate option(s) for each item and, if applicable, provided additional comments. The data of the research were analyzed using descriptive statistics. As a result, the findings were explained under four main headings, presented in tables, and summarized with frequencies and percentages.

The research results revealed that teachers encountered various challenges related to technology during the emergency distance education process, particularly in terms of their own or their students' lack of access to computers/tablets or internet, excessive traffic in the EBA

(Education Information Network) system, and hardware failure such as microphones/cameras. Indeed, previous studies in the literature (Altıntaş-Yüksel, 2021; Aral & Kadan, 2021; Avcı & Akdeniz, 2021; Balaman & Hanbay-Tiryaki, 2021; Başaran et al., 2020; Can & Nikolayidis, 2022; Can & Ozan, 2021; Fidan, 2020; Han et al., 2021; Kazak & Karamehmetoğlu, 2023; Koşar & Bakır, 2022; Özdoğan & Berkant, 2020; Pokhrel & Chhetri, 2021; Shim & Lee, 2020; UNESCO, 2020; Taş, 2021) also highlighted that teachers faced challenges related to technology, particularly infrastructure and hardware failures as well as internet access issues. This research identified that teachers encountered various instructional environment-related challenges during the emergency distance education process, primarily including low motivation among students, their lack of attendance and preparedness for classes, difficulties in using online systems, experiencing anxiety and stress related to the process, inadequacies in online assessment and evaluation processes, and weak communication. Indeed, the literature (Aktan-Acar et al., 2021; Altıntaş-Yüksel, 2021; Anderson, 2020; Avcı & Akdeniz, 2021; Balaman & Hanbay-Tiryaki, 2021; Başaran et al., 2020; Can & Nikolayidis, 2022; Can & Ozan, 2021; Çakın & Külekçi-Ayvaz, 2020; Fidalgo et al., 2020; Giannini & Lewis, 2020; Han et al., 2021; Kazak & Karamehmetoğlu, 2023; Koşar & Bakır, 2022; Özdoğan & Berkant, 2020; Shim & Lee, 2020; Taş, 2021) also revealed that teachers faced difficulties in distance education, including students' low motivation, lack of engagement in classes, difficulty in taking their attention, challenges in effective communication, and conducting assessment and evaluation processes. In addition, the research findings indicated that teachers encountered challenges related to the physical environment during the emergency distance education process, including the lack of suitable physical environments for themselves or their students to participate in classes and difficulties in establishing adequate communication with parents. The literature has also occasionally highlighted the absence of suitable environments for attending classes (Bakırcı et al., 2021) and parents displaying reluctance during the distance education process (Aktan-Acar et al., 2021; Aral & Kadan, 2021; Bakırcı et al., 2021). The teachers in this study made recommendations regarding the problems they encountered during the emergency distance education process such as enhancing interaction through sub-channels during online sessions, planning lessons with a greater focus on interaction, utilizing various teaching methods and techniques, addressing students' learning gaps through face-to-face education, and seeking support from mentor teachers. In their study, Bıyıklı and Özgür (2021) suggested that, for synchronous distance education to be effective, instructional methods and techniques should be altered, motivating activities should be conducted, healthy communication with students should be established, learning gaps should be identified and

promptly addressed, lessons should be meticulously planned, and collaboration with other teachers in the school should be encouraged. Some other studies (Aral & Kadan, 2021; Avcı & Akdeniz, 2021; Can & Nikolayidis, 2022; Kazak & Karamehmetoğlu, 2023; Koşar & Bakır, 2022; Özdoğan & Berkant, 2020) also recommended that teachers suggest the use of engaging, interactive, and application-oriented methods and techniques, as well as the implementation of various activities during the distance education process. Furthermore, the research findings indicated that teachers made recommendations to other education stakeholders regarding the problems they encountered during the emergency distance education process. They proposed improvements in technological infrastructure, the development of suitable assessment and evaluation systems, and in-service training to enhance teachers' instructional technology skills. Indeed, in the literature, teachers have advocated for the successful development of distance education, the adaptation of schools to emergency distance education, addressing technological infrastructure deficiencies (Aral & Kadan, 2021; Bıyıklı & Özgür, 2021; Can & Nikolayidis, 2022; Kazak & Karamehmetoğlu, 2023; Koşar & Bakır, 2022; Özdoğan & Berkant, 2020; Taş, 2021), improving the assessment and evaluation system (Özdoğan & Berkant, 2020), preparing school administrators and teachers for emergency distance education (Avcı & Akdeniz, 2021), and providing them with in-service training on distance education (Balaman & Hanbay-Tiryaki, 2021; Can & Nikolayidis, 2022; Taş, 2021). It can be noted that the research results align with the existing literature, and based on these findings, the following recommendations can be made:

- The education system should be prepared for emergency distance education in terms of technological infrastructure, materials, environment, systems, hardware, content, etc.*
- Teacher candidates in education faculties should be equipped with online pedagogy knowledge and technological integration skills.*
- In-service training for practicing teachers should focus on enhancing their knowledge and skills through practical training in online education.*
- Online lessons during distance education process should be planned and conducted to be more interactive and application-oriented.*